

राष्ट्रीय उद्याने व अभ्यारण्ये व्यवस्थापन
आराखड्यास मंजूरी प्रदान करण्याकरीता समिती
गठीत करणेबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक :-डब्ल्यूएलपी-१२.२५/प्र.क्र.३६५/फ-१

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- ०६ जानेवारी, २०२६

वाचा :-

१. पर्यावरण वने व हवामान बदल विभाग भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक एफ नं.१-४९/२०२२ डब्ल्यू ऎल, दिनांक ३०.११.२०२३
२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्रमांक कक्ष-२२(८)/वजी/प्र.क्र. १०२/(२०२५-२६) /३६३९/२०२५-२६, दिनांक १९.१२.२०२५.

प्रस्तावना :-

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ मध्ये सन २००२ ला झालेल्या सुधारणा नुसार अधिनियमाच्या कलम ३३ मध्ये सुधारणा करण्यात आली असून मुख्य वन्यजीव रक्षक हे अभ्यारण्याचे व्यवस्थापन, त्या क्षेत्राच्या व्यवस्थापन आराखडा केंद्र शासनाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सुचनाला अनुसरुन मंजूर करून करतील, अशी तरतुद केलेली आहे.

२. त्यानुसार, पर्यावरण वने व हवामान बदल विभाग भारत सरकार यांनी त्यांचे दिनांक ३०.११.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये वन्यजीव संरक्षित क्षेत्राचे व्यवस्थापन नियोजन करण्याबाबत वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ चे कलम ३३ अन्वये मार्गदर्शक सुचना जारी केल्या आहेत. त्यानुसार राष्ट्रीय उद्याने व अभ्यारण्ये व्यवस्थापन आराखड्यास मंजूरी प्रदान करण्याकरीता समित गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, १९७२ मधील कलम ३३ चा आधार घेऊन राष्ट्रीय उद्याने व अभ्यारण्ये व्यवस्थापन आराखड्यास मंजूरी प्रदान करण्याकरीता खालील प्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	पदनाम	समितीमध्ये हुद्दा
१	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर	अध्यक्ष
२	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), पुर्व नागपूर	सदस्य
३	मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), पश्चिम, मुंबई	सदस्य
४	मुख्य वनसंरक्षक (कार्य आयोजना), पुर्व, नागपूर	सदस्य
५	सदस्य सचिव राज्य जैवविधिता मंडळ	सदस्य
६	संचालक बॉर्डे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटी, मुंबई (वन्यजीव संवर्धन तज्ज्ञ)	सदस्य
७	प्रतिनिधि, भारतीय वन्यजीव संस्थान, देहरादून (सदस्य राज्य वन्यजीव मंडळ)	सदस्य

८	प्रतिनिधी, झुलॉजीकल सर्व ऑफ ईडीया, कोलकाता (सदस्य राज्य वन्यजीव मंडळ)	सदस्य
९	ज्या संरक्षित क्षेत्राचे व्यवस्थापन आराखडे मान्यतेसाठी येतील त्या क्षेत्राचे स्थानिक समुदाय प्रतिनिधी ज्यांना अध्यक्ष आमंत्रित करतील.	सदस्य
१०	उप वनसंरक्षक / वनसंरक्षक / मुख्य वनसंरक्षक नियोजन व व्यवस्थापन (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य	सदस्य सचिव

टीप :-

- i. वरील समितीमध्ये कोणत्याही विषय तज्ज्ञांना समितीचे अध्यक्ष हे आमंत्रित सदस्य म्हणून सभेत पाचारण करून शकतील.
- ii. संवर्धन राखीव समुदाय राखीव क्षेत्राचे व्यवस्थापन आराखडे मंजूरी करताना संवर्धन राखीव व समुदाय राखीव क्षेत्राच्या संवर्धन राखीव व समुदाय राखीव क्षेत्र व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्षांना विशेष आमंत्रित म्हणून पाचारण करण्यात यावे.
- iii. सदर समितीचा कार्यकाळ हा पुढील आदेश निर्गमित होई पर्यंत राहील.

समितीची कार्यकक्षा :-

- i. सदर समिती संरक्षित क्षेत्र व्यवस्थापकाकडून प्राप्त होणारे संरक्षित क्षेत्राचे व्यवस्थापन आराखड्यांचे मुल्यांकन करून त्यामध्ये आवश्यक असल्यास सुधारणा सुचवून मंजूरीसाठी शिफारस करतील.
 - ii. मंजूर व्यवस्थापन आराखड्याची आवश्यकतेनुसार मध्य सत्र उजळणी (Mid-term Re vision) करून आवश्यक सुधारणा सुचवतील
 - iii. मंजूर व्यवस्थापन आराखड्यामध्ये काही सुधारणा करावयाच्या असतील तर त्याचे मूल्यांकन करून मंजूरीसाठी शिफारस करतील.
३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६०१०६१५४८१९५७१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उदय ढगे)
विशेष कार्य अधिकारी
महसूल व वन विभाग.

प्रति :-

- १) सचिव, पर्यावरण, वने व वातावरण बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
- २) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
- ३) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

- ४) सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक
- ५) सर्व मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक (वन्यजीव / प्रादेशिक)
- ६) सर्व क्षेत्र संचालक, व्याघ्र प्रकल्प
- ७) सर्व उप वनसंरक्षक (वन्यजीव / प्रादेशिक)
- ८) फ-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग (निवड नस्ती)